

Habonyi Zoltán

Önéletrajz helyett

(Hetven év emlékeiből)

I.

A korosztályombeliek gyakran mondogatják, hogy rosszkor születünk: háború után, a Tanácsköztársaság leverésének évében. Beleszülettünk egy korba, nem sejtettük, milyen sors vár ránk. Nyiladozó értelmünkkel csodálkoztunk apánkra, aki hajnalonként szótlanul, komoran indult munkába, hogy utána nyüzött-fáradtan, szénportól fekete arccal érkezék haza. Bölcsődébe, óvodába nem jártunk. Szerettük anyánkat gyermekl túláradással, majd később szemérmes szeretettel. Kijártuk a bányatelepi elemi iskola hat osztályát, de középiskolába (polgáriba) már csak kevesen jutottak el.

A két háború közt, a Horthy korszakban az "alsóbb néposztály" tagjaként voltunk tizen- és huszonévesek. Ifjú csilléskorunkban a műszak vége felé már holtfáradtan ültünk le egy-egy percre pihenni, olykor keseregve sorsunkon. Jobb életre, könnyebb munkára vágytunk s a világról keveset tudtunk. Táncmulatságokon önfeledten néztük a keringőző párokat, és velük együtt dúdoltuk:

*"Csend ül a Volga vizén
esteledik kicsikém,
csónakom leng a vizen,
ülj bele drága szívem..."*

Mi is voltunk szerelmesek - és közben leventék is, aztán töltelekek egy újabb háborúban. Takarítottunk romokat, építettük az országot, dolgoztunk - ki-hol - évtizedeken át. Menet közben elkoptunk, megöregedtünk s ma már csak emlékezünk. Sok velem egykorúnak az a véleménye, hogy a második világháború előtti évek, évtizedek bányászéletének irodalmi ábrázolása szür-

ke és egyoldalú: lélekölő munka, nélkülözés, sztrájkok, illetve hasonló leírására korlátozódik. Úgy gondolom, hogy az itt következő tények, adatok s nem utolsó sorban emlékeim némi segítséget nyújthatnak a bányászélet múltjának teljesebb megismeréséhez, egy bányatelep életének, mindennapjainak leírása nyomán.

* * *

Bányászcsalád harmadik gyermekeként születtem Etés-Amália aknán, 1919. december 25-én. Az akkor kötelező hat osz-

tályos elemi iskolát évvégi születésem és hoszas betegségem miatt csak 1934-re végeztem el - mindvégig kitűnő osztályzattal. Még ugyanaz évben csilletakarító lettem, később kapcsos, majd földalatti csillás a bányánál. Tényleges katonai szolgálatra 1940 decemberében kellett bevonulnom. Életem első húsz évét (1920-1940) bányatelepen éltem le, ismereteim, emlékeim innen valók.

TÖRTÉNELMI VISSZAPILLANTÁS
Mielőtt szűkebb hazám - az Etes községhez tartozó Amália-akna - lakóinak 1920-1940 közötti életéről, mindennapjairól írnék Bocsári Mocsáry Antal 1920-ban megjelent könyvének "Esmertetését" idézem Etesről:

"Etes, hajdan Etthecsnek iratott. Magyar falu; földje, rétje, erdeje van és jól műveltetnek a szántóföldek, Földes Ura Nagy Méltóságú Szentiványi Ferentz, volt Ország-Bíró, akinek egy tisztiháza s gazdasági épületei vannak. A helység Karants-Sághoz van affiliálva; most 822 R.C. (római katolikus - a szerző) lélekből áll. Ennek szomszédságában éjszak felé vagyon a Nagy Kotrotzó pusztja, mely hajdan Kotrotzónak nevezetett; Hertzeg Koháry Ferentzyé; jó buza termő hely. Rétje és kevés, de szép erdeje van, 21 lélek lakja."

A mai Etes Salgótarjától nyugatra fekszik, műúton tíz kilométerre a megyeszékhelytől. Az egykori Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársaság által kiépített és betelepített Amália Akna a falutól keletre egy kilométernyire, nyugati kijáratát kivéve hegyes-dombos oldalban az 1800-as évek végén épült meg. A faluval még 1940-ben is csak földút kötötte össze. Eteshez tartozott - és tartozik ma is - az úgynevezett Alsótelep, Öregetes, Albert és Rau Akna.

Lélekszámát tekintve a korabeli Salgó-Tariány kisebb Etes-Etthecsnél. B. Mocsáry Antal írja róla:

"Magyar falu, mely a közel lévő Salgóvárától nyerte neveztetését... Hajdan Kenyeretlen Tariánynak nevezetett. Szép kiterjedésű határja van, mely hegyes, de hasznos, főképpen jó és makktermő az erdeje... 717 R.C. lélek van itt..."

Az 1820-ban kiadott könyvében e részről B. Mocsáry Antal nem szól a vidék földméli kincseiről, a már korábban itt fölfedezett szénről, pedig a szén lett e táj fejlesztője. Ha nyomon akarjuk követni és meg akarjuk érteni az elkövetkező évtizedek változásait, fel kell villantanunk a szénbányászat kialakulásának egy-egy jelentősebb szakaszát, a bányák és bányatelepek létesítésének mozzanatait, a lakásviszonyokat, a munka- és életkörülményeket. (A bányászélet mindennapjaival - cseppként a tengerben - részletesen Amália Aknáról szóló emlékezéseimben foglalkozom.)

Több forrásból (mint Dzsida József bányamérnök munkája A Salgótarjáni Kőszénbánya RT. Nógrádi szénbányászatának története (1868-1943) is ismeretes, hogy a salgótarjáni széntelepeket 1766-ban fedezték fel. A termelési előmunkálásokat 1848-ban Zagyván kezdték meg. 1859-től 1868-ig kisebb széntársulatok bányáskodtak ezen a tájon. Majd a Szent István Társaság jogutódjaként 1868-ban itt alakult meg a Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársaság 2,4 millió forint alaptőkével. (A társulat létszáma 1880-tól 1900-ig 228 százalékkal, termelése 400 százalékkal emelkedett.)

Sándor Vilmos Nagyipari fejlődés Magyarországon 1867-1900 című munkájából tudom, hogy a részvénytársaság 1874-ben 700 férfi és 40 nő mellett 50 gyermekmunkást is foglalkoztatott. Aztán

a Bányászati és Kohászati Lapok 1898. évi 7. számában már 3201 férfi, 7 nő és 88 gyermekmunkásról olvashatunk. A Részevénnytársaság társasági társaságának (Társasági könyv, statisztika, kórházak (1889-1941) jelentésében az 1913-as évben 4260 munkás szerepel.

További létszámnövekedésről ír és árnyaltabban az 1917. évi 13. számában a Bányászati és Kohászati Lapok. A férfimunkások közül 3847 a föld alatt, 1299 a külszínen, a 16 éven aluli gyermekek közül 131 a föld alatt és 238 a külszínen dolgozott. Ugyanebben a számban közli Wahner Aladár, hogy 1915-ben a salgótarjáni üzemektől 4 műszaki tiszt, 8 altiszt és 675 bányamunkás vonult hadba.

A Salgótarjáni Kőszénbánya Részevénnytársaság 1921-i üzleti évről szóló igazgatósági és felügyelő bizottsági jelentéséből kitűnik, hogy a társaság hamar kiheverte a háborús évek viszontagságait. Tiszta nyeresége 53.950.211 korona. A jelentés hírt ad arról is, hogy a munkaműszaknak 12 órától 8 órára történt leszállítása következtében szükségessé vált a munkáslétszám növelése.

A Nógrádi Szénbányászati Tröszt Adattárának 470-es száma alatt található a Salgótarjáni Kőszénbánya Részevénnytársaság Igazgatóságának 1937. március 13-án kelt, a Központi Igazgatóságnak írt jelentése 1936-ból, mely többek között 6241 munkáslétszámról és 13.279 családtagról számol be.

Az első bányászcsaládok más országokból, főleg az Osztrák-Magyar Monarchia más területeiről kerültek Salgó-Tarjánba és környékére. Ennek oka az volt, hogy az idevalósiak nem értették a bányászat mesteriségét és idegenkedtek is tőle.

A telepített és telepítendő munkásoknak a részvevénnytársaság 1870-73 között felépített 6 munkáskolóniát egyenként 100 mun-

káscsalád részére és 5 munkáslakóházat. Egy szobában 3-4 család is lakott és ugyanennyi asszony főzött egy-egy konyhán. Laktak bányászok hegyoldalba vágott üregekben is. A lakáshiányt munkásbarakkok enyhítették. Itt elsősorban az idénybányászok - főleg Liptó megyei szlovákok "liptákok" és "gránerek" kaptak elhelyezést. A szegényes barakkok belsejét kétoldalt papriccsek foglalták el. Ezek szalmazsákkal, vagy szalmával leterítve hálóhelyül szolgáltak.

A Nógrádi Lapok és Honti Híradó 1880. június 7-i száma Ruttkay Sándor evangélikus lelkész Inászfőn tartott beszédét közli. Ruttkay 15 nagy gyarmattalokról - kolóniáról - mint megannyi "emberköpű"-ről szól, ahol 150-200 ember is lakik. Itt már minden családnak van egy külön szobája, de két-két családnak egy közös konyhája. "Nyomorúságunk" című cikkében a Salgótarjáni Lapok 1907. évi 26. száma többek között a következőket írja: "...Nézzünk meg egy munkásházat, a kolonizált munkások lakásait. Hosszú, sárgára meszelt épület. Menjünk fel a lépcsőn. Ott ilyen lépcső van egy-egy munkásházán, mely 20 lakáshoz szolgál feljáróként. Húsz család lakik itt egy-egy szobában s egy közös konyhahelyiségben két tüzhely mellett főzi meg silány ebédjét; itt mossa, szárítja ruháit, tartja a szemet, a tüzfát, a libát, tyúkot, kis malacot is, itt dagaszt kenyeret, süti meg ünnepkor a kalácsot. Összetört, fonnyadt, beteg anyák egyre másra szülik gyermekeiket s nem ritka esetben 8-10 gyermek van ilyen helyen..."

1912-ben a Salgótarjáni Kőszénbánya Részevénnytársaság 44-ik évi rendes közgyűlésén dr. Chorin Ferenc "főrend" jelentésében beszámolt arról, hogy 1911-ben 130 kétosztályú új munkásházat építettek és a munkásjelölti intézmé-

nyeket a lehetőségig fejlesztették. Évi tiszta nyereség az adó levonása után 5.853.530 korona. Ebből a társ pénztárak gyarapítására 130.000 koronát, a részvényeseknek 3.850.000 koronát fizettek ki.

Amália Akna mélyítését 1894-ben kezdték el. A 300 méterre mélyített aknából 1898-ban indult meg a szénteremelés. A szenet egy 790 mm-es nyomtávú bányavasúton - mely egy 1604 méter hosszú alagúton is áthaladt - szállították az akkori Pálfalva (ma Salgótarján IV. kerülete) szénesztályozójába. Ez a bánya az 1929-es év közepéig működött és belőle 21,5 millió tonna szén termelt ki. Tulajdonosa a Salgótarjáni Kőszénbánya Részvény Társaság volt.

LAKÁSOK ÉS LAKÓI Az aknamélyítéssel egyidőben kezdődött el a munkáslakások építése is. Az aknához közeli részben, egy völgyben és egy domboldalon felhúztak tizenhat hosszú földszintes épületet, egyenként hat-tíz lakással. Az épületek - akkori elnevezésük szerint kolóniák - többsége 70-75 cm vastag vályogfalból, kisebb részük téglafalból épült. A tetőt kátránypapír fedte, alatta a padlás válaszfal nélkül közös volt. Egy-egy lakás szoba-konyhából és éléskamrából állott. Két lakásnak volt az udvaron egy közös árnyékszéke. Minden lakáshoz egy több részből álló tartozott, disznók, nyulak, baromfiak tartására, valamint egy-két kisebb konyhakert. A későbbiek folyamán az ólak mellett "nyári konyhákat" alakítottak ki, a pincét a legtöbb helyen domboldalba vájták, csupán az "alsó" soriaknak épült egy, szintén közös, betonból. Az alsó és középső sorokban lakók négy-öt ácsolt kútból hordták az ivóvizet, a "felső" sorok lakói számára csővezetéken szivattyú nyomta fel a nyomós csökutakhoz.

A munkáslakásokon kívül a társulat épített többszobás tisztai és altisztai lakásokat és öt-tantermes hajópadlós, szénkályhával fűthető általános iskolát, ehhez tanítói lakásokat, élelmtárat (köznyelven: magazint), italboltot - mi kaszinónak hívtuk - és egy olvasókört is. Az Olvasókörben volt egy olvasószoba, nagyterem, biliárdasztallal, filmvetítő padlásszoba valamint színpad női és férfi öltözővel. Mellette a kerthelyiségben teke-pálya - mi gublizónak mondtuk. Kialakított a társulat egy orvosi rendelőt várószobával, kezelőhelyiséggel és orvosi vizsgálóval egyetemben. Közös épületben kapott helyet a szállásmesteri iroda, férfifodrászat és a húskimérés. Két szobából állott az úgynevezett "csendőrpihenő". A telephez tartozott a döngölt földből, deszkából épült négy sor barakképület, melyben ősztől tavaszig a liptákoknak, gránereknek nevezett idénybányászok laktak. Az Őregetesi részben a legrégebbi lakások "hátukkal" még a domboldalnak támaszkodtak.

A bányászlakások berendezése - a családok anyagi helyzetétől függően - nagyjából azonos volt. A szobák "hajópadlósak" voltak, a villany be volt vezetve a cementpadlós konyhába és éléskamrába is. A bányatársulat a telep építéskor minden lakásba adott egy vaságyat, egy kis vaskályhát, meg egy "kecskelábú" konyhaasztalt. Ez utóbbit cserélték fel bútorgyártás alkalmán a leg hamarabb a bányászfeleségek másfajta. A tizenöt-tizenhat négyzetméteres nagyságú szobában a felsőruhákat egy-két vagy három ajtós szekrényben, a fehér- és ágyneműket többfiókos szublóban "kasziniban" tartották. (Jóanyám itt őrizgette a közel méteres nagyságú két vastag gyertyát is az esetleges házi ravatalozáshoz.) Egyéb szobai holmik tárolására több

helyen egy festett (de nem tulipános) láda szolgált. A fából készült ágyakban lepedővel letakart szalmazsákon dunyhával takarózva rendszerint kettesével aludtak a családtagok. Nagyobb családok emeletes priccsekre szorultak.

A szoba közepén barnára politúrozott asztal állott, színes terítővel, három-négy, hajlított fából készült székekkel. A mennyezetet tartó gerendák egyikéről csillár helyett petróleumlámpa tartására is alkalmas (de vilanyégőt tartalmazó) díszes rácsoszatú tartály lógott, színes porcelán bűrával. A kétszárnyú szobaablakban vázában vagy cserépben virág állott, lehúzható volt a roletta, a karnisra függőnyt aggattak. Sok helyen láttam díszes fa- és üvegburkolatú ingás faliórákat, melyek mély csengő-bongó hangon jelezték az időt. Szentkép szinte mindenhol volt a szobában, néha több is. Jézus Krisztust, vagy a Szűzanyát ábrázoló bekeretezett olcsó másolatok mellett ott volt felfüggesztve a kereszt is.

Kisgyermekkoromban igen féltem a szobánkbeli Krisztus-képtől. Úgy volt megfestve, mintha mindig engem nézett volna, bárhonnan is pillantottam rá. Emiatt anyám feltette a padlásra. A másik kép Rákóczi búcsúját ábrázolta.

A gondos, és rendszerető háziasszony a házasságba hozományként kapott dunyhával és párnákkal nappalra "bevetette" az ágyakat és színes terítővel terítette le. Szoba-tartozék volt még a falitükör és a sublót tetején a színes üvegek és csecsebecsék. Az elődök és az ősök esetleges fényképei is a szobában kaptak helyet. Szüleim 1914-ben készült fényképén apám a 6-os közös huszárezred egyenruhájában feszített, számadójuhász családból származó anyám - már "telepiesen" öltözött. Még fiatalok voltak.

A szobákat télen is csak karácsonykor fűtötték a családok. Nagy hidegben melegített, rongyba csavart téglával, vagy

fedőkkel melegítették lefekvés előtt az ágyakat. A padlóra egyszerű parasztszőnyeget terítettek, a szekrények tetején birsalma illatozott.

A hét-nyolc négyzetméter nagyságú konyha berendezése kredencből, konyhaasztalból, több helyen karos lócából, székekből, hokedliből, sámliból állt. A tűzhely beépített volt, vaslapokkal (platinikkal) fedve. - Ezek helyett vettek egyre többen már gyári tűzhelyet. - "Emeletes" része "rurája" kalács vagy tők sütésére egyaránt alkalmas volt. Tűzelésre a helyben vagy közelben bányászott "illetményészén" és időnként egy-egy csille "ócskafa" szolgált. A fal leginkább színesre volt festve (hasonlóan a szobához) és a háziasszonyok, lányok által himzett falvédők díszítették. Szövegük a háziak elmésségétől és ügyességétől függött, volt köztük humoros is. ("Sűrög-forog a menyecske, pirosra sül a pecsenye", "Ha jöttök lesztek, ha hoztok esztek", stb.).

Fiatal házasoknál gyakori volt az urát hazaváró asszonyka szerelmes szövege. A konyhában kakukkos óra jelezte az időt, népeesebb családoknál még beszorítottak ide fekvő-ülőhelynek egy dikót is. A szobai nagy tükröt öltözködéskor használták, a konyhai kicsit leginkább csak a férfiak borotválkozáshoz, fésülködéshez.

Az éléskamra nagyobb berendezési tárgya egy polc volt. A háziasszonyok szorgalmától és ügyességétől függött hány üveg befőtt, vagy ugyancsak házi készítésű lekvár sorakozott rajta. A legtöbb helyen tartottak egy 50-100 literes hordót káposzta savanyításra. A nagy fa-teknot a kenyértészta dagasztáshoz és húsbeszázshoz használták. A füstölt húst, kolbászt, sonkát, szalonnát rudakra felfüggesztve tárolták. A kamra északi

fekvésű volt kicsi ablakkal és nyáron is tartotta a hűvösséget. Itt kaptak helyet a nagyobb konyhaedények és a nagy káposztagyalu is.

Az 1920-30-as években a lassan elterjedő rádió is tartozékává lett a bányászlakásoknak. Az udvarra minden lakásajtó mellé kisasztalt és lócat teremtettek a házigazdák nyári ebédelésekhez. A hatlakásos ház udvara két végén villanylámpa világított. A telep tiszta, jó levegőjű volt, tavasszal és nyáron orgona és akácillattal telített. Az utak melletti árkokat a telepi szállásmester tartotta rendben bányai napszámosokkal, a kátrányospapír tetőket nyaranta kátrányoltatta Szekuláké "bandájával". Bányai telefonon lehetett beszélni az orvosi rendelőből, szállásmesteri irodából, az élelemtárból és az alagúti őrházból. A bányai villamosvasút személyszállító szerelvényein - néhány év kivételével, mikor is 10 fillérbe került egy utazási igazolvány - ingyen lehetett utazni a környező bányatelepek jó részére, később le egészen Karancseszriig is.

A bányatelep útjai nem voltak kövezettek; tavasszal és ősszel igencsak sárosak, nyáron porosak voltak. Autó ha nagyon ritkán megjelent, csodának számított, ilyenkor a telepi gyerekhad - autóóó! autóóó! - kiáltásokkal rohant utána. A közvilágítást az ötven-száz méterenként villanyoszlopokra szerelt lámpák biztosították - úgy ahogy. Az utak mentén akác, kőris, vadgesztenye és juharfák álltak, a kertekben szilva, meggy, cseresznye és almafák hoztak gyümölcsöt. Két kolóniánként - tizenkét lakásként - egy-egy szabadban épített kemencében lehetett kenyeret és nagyobb ünnepek előtt tepsikben, főleg krumplis, túróslepenyt sütni. Szemetet és hulladékot a kijelölt helyre kellett összehordani s azt utána a bányai kocsisok szállították el. Ritka volt a desz-

kakerítés, leginkább csak tuskésbokrok, földbeszúrt kis karócskák jelezték a kertek "telekhatárát". A kertek alatti kis patak vize a Dobrodába, onnan az Ipolyba folyt.

Amália akna, a bányatelep - az otlakók szóhasználatával élve - alsó (iskola), altiszti, középső, valamint a felső sorra, a "sak-tára" tagozódott. Itt magaslott egyébként az aknatorony és a gépház tartozékeként a 36 méter magas kémény. A sakta téren hosszú sorokban a szénrel rakott, elszállításra váró csillék sorakoztak vagy az éppen üresek. Külön vágányon álltak a meddővel (agyaggal, palával) rakottak, a "haladákon" (palahányókon) kiborogatásra várakozók. A meddőhányók és a dobok gyűrűjében forrás - és bányavízből is - egy kb. 100x80 méteres, néhol tíz méter mélységet is meghaladó tó (a "nagyvíz") alakult ki. Itt tanult meg minden telepi gyerek - lányok és fiúk - még iskoláskorában úszni, de jártak ide a szomszéd telepekről is. A bányatelephez kis temető és egy halottasház is tartozott. Ide azonban csak a hatósági vizsgálatra váró bányabaleseti halottakat hozták ebben az időben. Egyéb temetések a lakóházaktól történtek.

Amália-aknát a szomszéd helységekkel - Rau és Albert akna, Öregetes, Alsótelep, Alsó- és Felsőszánas - csakúgy mint Etes faluval, földút kötötte össze. A telep lakói azonban inkább a bányavasút személyszállító kocsijain utaztak Salgótarjánba.

Amália akna évtizedeken át mintegy száz család számára nyújtott otthont. A családok száma azonban állandóan változott - ennél több is volt - mert a fiatal (s többségükben helyből nőszülő, férjhez menő) házások, amíg lakást nem kaptak a társulattól, egy fedél alatt éltek az idősekkel. Egy-egy családban négy-öt vagy ennél több gyermek volt, de nem számított ritkaságnak a nyolc-tíz tagú család sem.

Gyermektelenek kevesen voltak, így az összlakosság száma hétszáz körül mozgott.

A betelepítés folytán, a többi bányatelephez hasonlóan Amália akna is kevert népességű volt. Őseiket, nemzetiségeiket, származási helyüket tekintve a telep lakói kicsiben az Osztrák Magyar Monarchiát tükrözték... Ez nemcsak neveikben, de küllemükben, tanult mesteriségükben, étkezési szokásaikban és viselkedésükben is megnyilvánult. Szőke lengyelek, szlovákok, barnahajú osztrákok, olaszok és Zsilvölgyi románok telepedtek le ide a múlt század utolsó évtizedeiben. Annak idején ősük nyelvét beszélték, de leszármazottjaik egyre inkább magyarra váltottak. Eredeti nevüket - kevés kivétellel - megtartották. Legtöbbjük szép szál ember volt, de akadt közöttük - néhány betegesen törpe és óriás (kondrodisztrófia, akromegália) is. A bányaiiparosok eleinte mind a betelepítettek közül kerültek ki (bányakovács és lakatos, asztalos, ács, villanszerelő, erőgép és szivattyúkezelő), úgyszintén az altisztek (szállásmester, aknászok, csillejegyzők) valamint a tisztviselők - az üzemvezető Medzihradzski főmérnök, vagy az igazgató-tanító Rozehnal - is. Jó vājárok voltak a lengyelek, a szlovákok Handlováról és Besztercebánya környékéről, és az osztrák származásúak.

Visszaemlékezve az 1930-1940-es évek közötti időkre, az itt élő családfők foglalkozása szerinti megoszlása több-kevesebb változással a következő volt: bányamester 2, főaknász-aknász 8, vājár-segédvājár, csillés 50, bányakovács 7, villanszerelő 3, kőműves 2, gépkész, szivattyús 13, csillejegyző 3, szállásmester 1, kocsis 2, napszámos 2, betegápoló-borbély 1-1, tanító 6, bolti eladó és italmérő 2-2. (1.sz. melléklet)

Közben megnőtt a "benszülött" palóc bányászok - vājárok, segédvājárok, csillé-

sek - száma és hozzáértése is; ezekben a beosztásokban a felnövekvő fiúk jelentették az utánpótlást. Másra nem is igen lehetett kilátásuk. Kevesen voltak, akik a salgótarjáni Palackgyárban "behordónak", vagy az akkori Hirsch gyárban segédmunkásként el tudtak volna helyezkedni.

Sokan "szolgáltak" tisztviselők, vagy tarjáni kereskedők háztartásaiban. Lányok szedték a hulladékszenet a palahányón, legtöbbször azonban krumplit, kukoricát, babot, tököt, stb. ültettek, kapáltak, majd betakarították a felesbarmadába bérelt földesről. Ők segítettek a háztartásban és a gyermeknevelésben, így készülve majlani saját háztartásukra is.

(Folytatása következő számunkban)

1 - 2. sz. melléklet

Amália akna bányatelepen 1920-1940 között lakó családfők nevei, zárójelben az időközben magyarosított nevük is.

Adorján	György	László	Peresi	Szaktilla
Antal	Györi	Liska	Pernusz	Szelei
Baszkó	Györfi	Lunárcsek	Pisák	Szücs
Bárány	Gyüre	Makó	(Palotás)	Telek
Blecha (Bérces)	Habonyi	Matusek	Polancsek	Treffimann
Bódi	Halama	Mákos	Páles	Trenka
Bozó	Harmos	Márton	Pospichel	(Szamosvári)
Brunyecki	Hermann	Menczel	Ponyi	Toldi
Citór	Házer	Minár	Precsek	Toll
Csajági	Jekkel	(Mármaros)	Pusnik	Tóth
Csordás	Jéger	Mikita	Radosinszki	Szkircsák
Csóke	Judt	Minárcsik	Rádi	Ulrich
Dancsok	Juhász	Minka	Rossu	Ursitz
Dénes	Kacsur	Miskei	Rozehnál	Varga
Dinka	Kasper	Mohai	Schala	Vezovisek
Dóbiás	Kicsiny	Morgenstern	Schmirer	Vitark
Dubovinszki	Kláben	Mottnig	Schrüffel	Zachar
Erkli	Kmett	Moyzes	Schvetz	(Csalogány)
Fajd	Kovács	Nagy	Sperling	Zavilla
Fekete	Kruppa	Nádasdi	(Székvölgyi)	Zámbó
Fintor	Kurcsik	Odorinszki	Springwald	Zsélyi
Galló	Kvartner	Ogarek	(Sasvári)	
Gasparkovics	Lamátsch	Orosz	Surányi	
Gasparin	Lamik	Pavlenkó	Szabó	
Gucsi	Lanos	Paulina	Szadvári	

Férjek-feleségek nevei 50 családnál valószínű nemzetiségi eredetű hovatartozásuk tükrében

Adorján-Kovács	Házer-Blecha	Lantos-Kurcsik	Schrüffel-Szabó
Bárány-Halama	Házer-Csajági	László-Odorinszki	Szabó-Szücs
Bozó-Rozehnál	Jekkel-Surányi	Mákos-Orosz	Szadvári-Lamátsch
Citór-Toldi	Kovács-Radosinszki	Miskei-Kicsiny	Telek-Jekkel
Dancsok-Szóke	Kicsiny-Odorinszki	Minárcsik-Orosz	Toldi-Precsek
Csóke-Tóth	Kovács-Zsélyi	Nádasdi-György	Trenka-Gasparkovics
Dóbiás-Jekkel	Kláben-Fekete	Nagy-Demeter	Ulrich-Orosz
Fintor-Jekkel	Kovács-György	Orosz-Menczel	Zámbó-Jéger
Gasparkovics-Szabó	Kruppa-Mákos	Peresi-Jekkel	Zavilla-Fekete
Gasparkovics-Zavilla	Kacsur-Matusek	Pisák-Szaktilla	Zsélyi-Kurcsik
Gyüre-Fodor	Kovács-Ponyi	Páles-Jekkel	Zsélyi-Pospichel
György-Telek	Lantos-Bódi	Pospichel-Lamátsch	
Habonyi-Surányi	Lantos-Pisák	Schrüffel-Fekete	

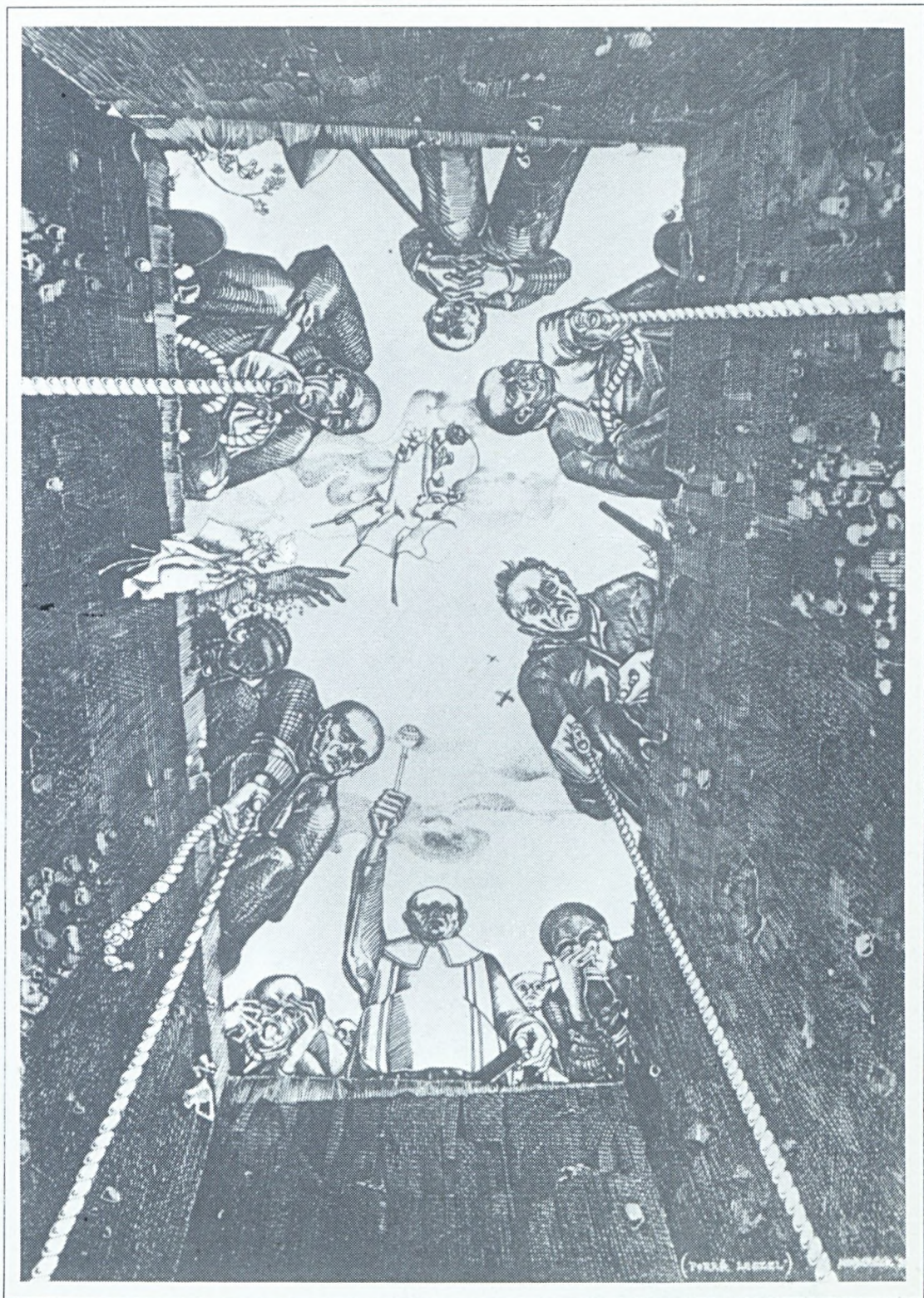

palócföld
KÖZLETTI, IRODALMI, MŰVESZETI POLYÓRAT 91/1.

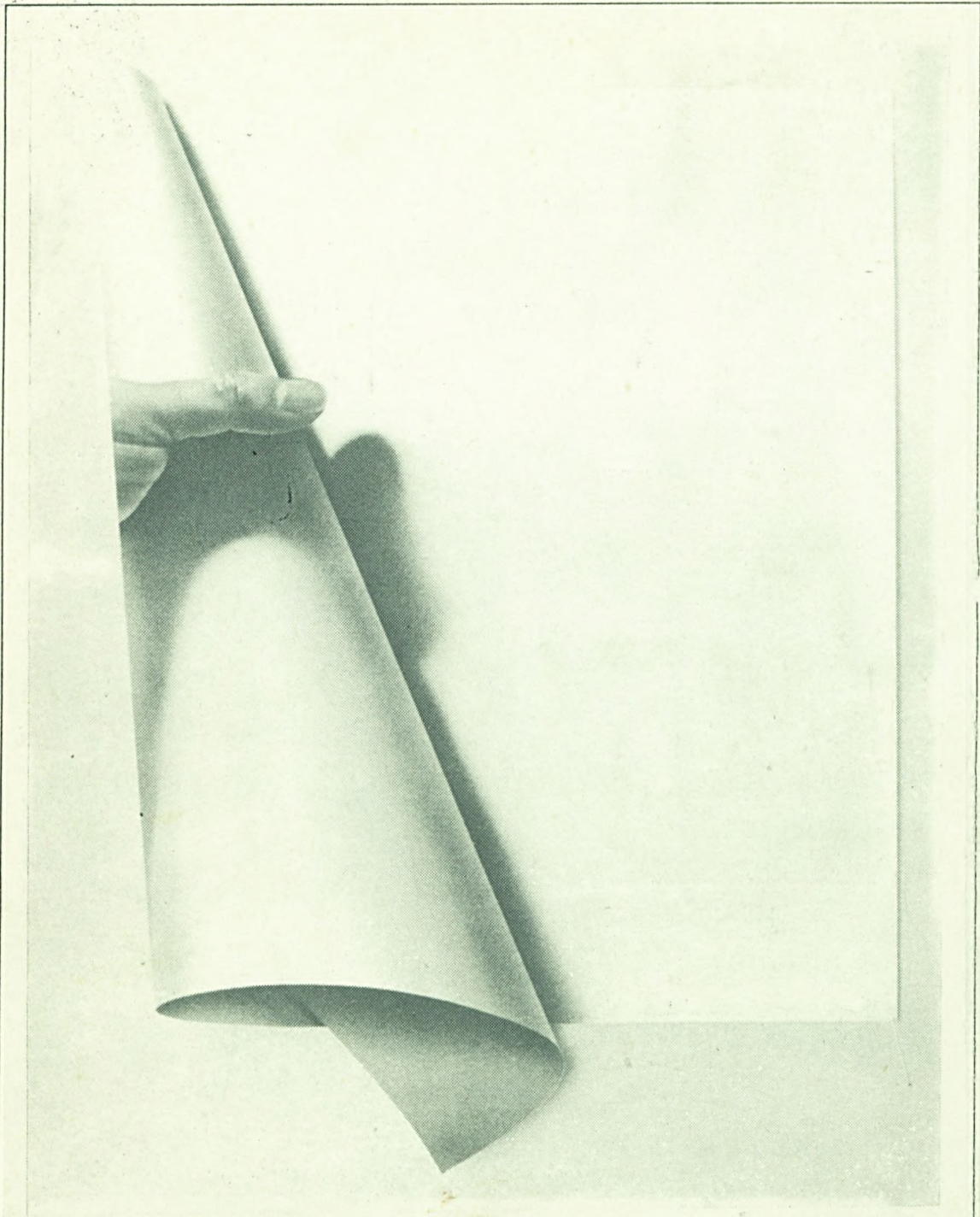
Public literature and art monthly of the
Culture Department of Nógrád County.
Prepared by Publisher Mikszáth.
Chief editor: József Pál
Chief publisher: Dr.János Németh
Address of editorial office:
H-3101 Salgótarján, Pf:270.
Tel: (32) 14-367/36

Neuberger István: Porrá lesz

palócföld
KÖZÉLETI, IRODALMI, MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT 91/1.